

PILISVÖRÖSVÁRA

Werischwar Heute II. évf. 14. szám

20 Ft

1992. július

ÁRA: 20 Ft

SZENT IVÁN TŰZE

Rendkívül szerencsés ötletnek tarthatjuk a pilisszentiváni önkormányzat kezdeményezését -amely nyilván hagyományt akar teremteni-, a "Szentiváni Nap" megrendezését. Ez az esemény június 20-án, szombaton zajlott le. Sajnos, a rendezvényből szinte semmit sem láttam, de a záróaktusra éppen odaértem. Este 11 órakor meggyújtották a farönkökből összerakott máglyát, aminek a tetején egy fűből-fából kreált "banya" volt. A máglya vörös lángjának fényében egy csoport táncos ropta körbe-körbe. A zenét a tánchoz egy furulyás és egy pengetős népzeneész szolgáltatta. Rendkívül magas színvonalon adtak elő -ha jól érzékeltém- pattogó ritmusú szerb népzeneét.

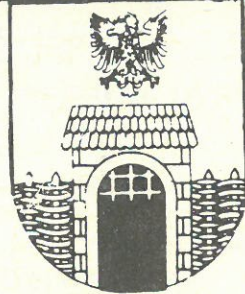
Aki látta ezt a Szent Iván napi tüzet, az biztosan nem felejtí el a hangulatát. A szerb zene talán szolidaritás is lehetett volna a szerb nép szenvedő részével, de adokvátnak is tekinthetjük, hiszen a Szent Iván napi tűz gyújtásának szokása valószínűleg délszláv közvetítéssel került Magyarországra. Maga a Szent Iván név is Keresztelő Szent János nevének szláv változata. Hazánkban korábban hosszú ideig a június hónapot Szent Iván havának nevezték.

De miért éppen tűz, miért éppen máglya köszönti őt, és miért az évnek éppen ebben a szakában, kérdezhetnénk. Keresztelő Szent János, mint tudjuk, Jézus érkezésének hírnöke, előkészítője. Kettőjüket sok összefüggésben együtt emlegetik, szimbolikájuk sok esetben komplementer, szinte szimbiotikus. János evangéliuma ilyen szavakat ad a Keresztelő szájába: "Annak növekednie kell, nekem pedig alábbszállanom." /Jn. 3,30/

Kinek, minek kell növekednie? Első jelentésében természetesen Jézusnak, de ugyanúgy értelmezhető ez a növekedés a téltől nyárig hosszabbodó nappalokra, az alábbszállás pedig a nyári napfordulótól télig rövidülő nappalokra is.

Június 21-22 ugyanis a nyári napforduló időpontja. Ezen a napon a leghosszabb a Nap égen megtett útja, tehát a nappal időtartama is. A Nap a Ráktérítő magasságában tűz merőlegesen a Földre. /A Ráktérítő az északi szélesség 23,5 fokán átmenő szélességi kör. Nevét onnan kapta, hogy a Nap az északi félgömbön a Rák jegybe lépve hág a legmagasabbra -a Ráktérítő magasságában-, itt megfordul, majd süllyedni kezd az Egyenlítő felé./ Az északi félgömb ekkor kapja a legnagyobb besugárzást, nálunk is ekkor jár legmagasabban a Nap a pályáján, Budapest fölött a horizonttal bezárt szöge kb. 66 fok.

Nem lehet nem észrevenni, hogy a június 24-i Szent Iván nap Keresztelő Szent Jánosnak, a magyar népdal

A TARTALOMBÓL

Telefon-téma
Leszállópálya a "senki földjén"
Unser erster Auslandsauftritt
Bál a mentőállomásért
Volt egyszer egy Vörösvár
Nyílt levél
Volkskunde
Verseny tárgyalási felhívás
Háromoldalú tárgyalások
Eltávoztak közülünk
Századik taggyűlés

"virágos" Szent Jánosának és az ősi fény-szimbolikának közös ünnepe, hiszen a Szent születésnapját mindössze három nap választja el a napforduló napjától. Születésnapot irtam, mert az egyház Szűz Mária-n kívül csak Keresztelő Szent János esetében ünnepli névnapként a szent feltételezett evilági születésnapját.

A napfordulati János-nap megválasztásakor ugyanis az egyházdoktörök a Szentírásra támaszkodtak, amely szerint Szent János éppen egy fél évvel volt idősebb Jézusnál, így került a születésnapja június 24-ére. /A karácsonyt ti. korábban a téli napfordulóhoz -december 22.-igazították./

A születésnap megválasztása a római hagyományoktól sem volt idegen. A keresztény naptár két "ős-János" szentje -az evangélista/dec.27./ és a Keresztelő /jún.24./- az év napfordulóinak a kapujában ül, a régi Rómában ui. az év *ianuait* -"kapuit"- Janus, a kétarcú, a múlt és a jövő felé egyaránt tekintő Janus őrizte, /innen ered a január hónap neve/ és az ő neve egybecsengett a két szent latin nevével.

János alakja kettős, szimbolikusan előlegzi Jézusét: "Nem ő vala a világosság, hanem jött, hogy bizonyosságot tegyen a világosságról." /Jn.1,8/

Ismét arról van szó tehát, hogy pogány ünnepet akar ilyen módon "megszelidíteni" az egyház, beemelve a keresztény ünnepek közé. Elegius püspök még óva int a máglyák rakásától, közös énekléstől Szent Iván napján, mert az ördög művének tartja a napforduló megünneplését. Ebből rögtön tudhatjuk azt is, hogy milyen nagy jelentősége volt ennek az ünnepnek a kereszténység előtt, és rávilágít a tiltás az egykori ünneplések legfőbb elemeire is.

Csakugyan, az életet adó fényt és meleget mindenhol ünnepelték az őskortól kezdve. Elég itt megemlítenünk a sok példa közül az emberiség egyik leglenyűgözőbb építményét, Stonehenge-t Dél-Angliában, ami kb. tízezer éves, tehát a csiszolt kőkorszakból /neolitikum/ származó obszervatórium. Itt állva valóban metafizikus bűvölettel szemlélhetjük, amint a Nap lángvörös tűzgömbje már sok ezer év óta június 21-én a kora reggeli órákban a Salisbury-síkság fölé emelkedik, éspedig pontosan a Heelstone /Napkő/ felett. Ekkor tényleg megsejthető a pogány rítusok misztikus varázsa, amelyeket csak óvatosan és nagy türelemmel lényegített át a keresztény egyház.

Ezeket a napforduló ünnepeket a nép azóta is megüli, Szent Iván napi tüzek gyújtásával, nemcsak vidékünkön, hanem messze északon is. Különösen híres a skandináv országok éjféle nap ünnepe, amikor mindenhol tüzek gyúlnak, és mulatozás, vidámság hangzik messze a világos éjszakában.

Misztikus ez az éjszaka. Ki ne ismerné Shakespeare gyönyörű vigjátékát, a Szentivánéji álmat, amely tele van átváltozásokkal, szerepcserékkel, hogy aztán virradatra minden jóra forduljon a klasszikus vigjátéki sémák szerint.

A mi vidékünkön természetesen a tűzgyújtáshoz kapcsolódnak a szokásos népi varázslások és hiedelmek. A tűzgyújtásnak, tűzgrásnak termékenységvarázsló, szerencsehozó, bajelhárító szerepe volt mindenfelé. Például a Szent Iván tüzét átugró leány és legény még abban az évben összeházasodott. Az állatokat is keresztülhajtották a tűzön, hogy ne legyenek betegek, rühesek stb.

János és a napforduló együttes ünneplése az V. századtól általános. Egy forrás szerint mi magyarok már a XI. században gyújtottunk tüzet Iván előestéjén. /A szokás régiségét egyébként a már említett szlavos névváltozat is bizonyítja./

Mindenütt felhangzottak ezek mellett a tüzek mellett a vidám mulatozók ajkán a szentiváni énekek, amelyek hosszúak lehettek, mert mint egy szólás említi a XVI. szd-ban: "hosszú, mint a szentiváni ének".

Érdemes tehát együtt örülnünk és énekelni mind nagyobb számban a szentivániakkal, a feltámasztott szép hagyomány szellemében, ezen a varázslatos éjjelen.

KUTAS GYULA

SOMMERFEST A GRADUS ÓVODÁBAN

HÁROMOLDALÚ TÁRGYALÁSOK

Akik részt vettek az 1992. ápr. 27-i falugyűlésen, némi tájékoztatást kaptak arról, hogy a polgármesteri hivatal és az önkormányzati képviselőtestület munkájában is bizonyos feszültségek halmozódtak fel. Akkor jeleztük azt is, hogy a válság okairól és a megoldás módjáról a frakciók között háromoldalú tárgyalások lesznek.

Ezen tárgyalások eredményéről szeretnék beszámolni - úgy is, mint a tárgyalásokat kezdeményező KDNP-frakció vezetője.

Az első fordulóra 1992. május 20-án került sor. Ezen a megbeszélésen mindhárom frakció ismertette saját helyzetelemzését és megoldási javaslatait, de vitára nem került sor. (Itt most lehetetlen a három véleményt ismertetni, hiszen pl. a KDNP állásfoglalása és közel 4 oldalas anyag.)

Az érdemi vita a 2. fordulóra volt tervezve /1992. május 27./. Sajnos azonban igazán mélyreható, konstruktív párbeszéd nem alakulhatott ki, mivel az MDF-frakció kijelentette, hogy a KDNP egyetlen kérdésére és javaslatára sem kíván konkrétan -legalább igennel vagy nemmel- válaszolni. Az indoklás az volt, hogy ez csak személyeskedéshez és vég nélküli meddő vitákhoz vezetne, aminek semmi értelme.

Fő kérdéseink ezek voltak:

1. Elismeri-e a polgármester, hogy a hivatalból történő tömeges munkaerő- elvándorlásért ill. a képviselőtestületben kialakult feszültségekért személyesen is felelős? /Erőszakosság, befolyásolhatatlanság, ellenvélemények burkolt módszerekkel való elfojtása, kompromisszum-képtelenség, a kritikák iránti érzéketlenség stb./

2. Elismeri-e az MDF-frakció, hogy a képviselőtestületben kialakult feszültségekért elsősorban felelős? /A polgármester kritikátlan támogatása, tájékozatlanság, a KDNP-frakció elleni alaptalan rágalmak stb./

3. Hajlandók-e az illetékesek rehabilitálni az oktatási bizottság elnökét, s egyúttal visszaállítani az eredeti oktatási bizottságot?

4. Hajlandó-e a többség elviselni, hogy a kisebbségi vélemények megjelenhessenek a sajtótájékoztatón?

5. Igéretet tesz-e az MDF-frakció a KDNP elleni rágalmak, személyeskedések, gyanúsítgatások és megalázó cselekedetek beszüntetésére?

A fenti kérdések közül csak az első kérdésre kaptunk választ; a polgármester kijelentette: "Egyértelműen nem ismerem el a felelősségemet."

Igy tehát a tárgyalás holtpontra jutott, és bár sokmindenről szó esett még, érdemi megállapodás nem jött létre egyetlen dologban sem. Ennek ellenére a párbeszéd talán mégsem volt eredménytelen, mert a sérelmek kibeszélése és kölcsönösen higgadt végighallgatása mégiscsak csökkentette talán a feszültségeket.

Ha minden képviselő legalább önmagában elismeri azt, amiben a másiknak igaza van, akkor előbb-utóbb talán mégis kialakulhat egy bizalomtelibb légkör, amiről a tárgyalások vége felé igen sok szó esett.

1992. június 19.

GROMON ISTVÁN

Századik Taggyűlés

A KDNP Pilisvörösvári Szervezete 1992. június 8-án tartotta a megalakulástól számított 100. taggyűlését.

Engedjék meg, hogy a jubileum alkalmából röviden ismertessem Önökkel a múlttal-jelennel - jövővel kapcsolatos érzéseinket, s egyúttal köszönetet mondjunk mindenkinek, aki az elmúlt két és fél évben bármivel is segítette a munkánkat: személyes részvétellel, tanáccsal, jó szóval, biztatással.

Köszönet mindenkinek, aki valamit is áldozott idejéből, kényelméből, "függetlenségéből", bátorságából.

Az első hónapok a parlamenti és az önkormányzati

választások jegyében teltek. Ez volt a legreményteljesebb, a legoptimistább időszak. - Hittünk abban, hogy végre elérkezett a cselekvés órája: lehet valamit tenni egy igazságosabb, értelmesebb, szebb életért.

Hittük, hogy rajtunk kívül még nagyon sokan vesznek új lélegzetet, s új élet kezdődik Vörösváron, Magyarországon.

Hamar kiderült azonban, hogy a lelkesedők, a reménykedők, a kezdeményezők, a kockáztatók sokkal kevesebben vannak, mint ahogy elképzeltük. Sokkal kevesebben léptek ki a passzivitásból, a félelemből és a kényelemből. És még az a kevés is, aki vállalt valamit, kiderült, hogy nagyon

különbözőképpen gondolkodik, nagyon különböző értékrendet vall magáénak. Ez bizony nagyon nehezé teszi a munkát. De a nehézség nemcsak ebből, hanem a ránk zúdult feladatok mennyiségéből is adódik. - Mindnyájan tudtuk, hogy a rendszerváltozás utáni első ciklus nagyon nehéz lesz. De hogy a "politizálás", a képviselői munka ennyi időt és energiát fog követelni, azt még a legrealistább számvetésben sem gondolta egyikünk sem. Nem csoda tehát, ha voltak -és valószínűleg lesznek is még- csüggedt, fáradt pillanatok.

Alapvető hitünk mégis változatlan: hiszünk abban, hogy a közéletben való szerepvállalással hozzá lehet járulni egy igazságosabb, értelmesebb, szebb élet kialakításához. Ezért igyekszünk végig kitartani a kudarcok, vereségek, bántalmak ellenére is.

Nem tagadhatjuk azonban, hogy sokszor igen fáradtnak érezzük magunkat. S amikor a következő 4 éves ciklusra gondolunk, felmerül bennünk a kérdés: vajon tudunk-e felelősen vállalni újabb 4 évet?

Az lenne a szerencsés megoldás, ha lenne egy váltó garnitúránk, s azt mondhatnánk: a következő ciklusban másik 5 /-10-15/ ember fogja aktívan képviselni

azt a szerepet, amelyet most mi látunk el. De ez nem a megoldás, mert a váltó garnitúra nem létezik. A megoldás az, hogy a jelenlegi képviselők továbbra is aktívan vállalják a felelősséget, és megpróbálják a lehető legjobb minőségben képviselni a választópolgárok érdekeit.

Az lenne a szerencsés megoldás, ha lenne egy váltó garnitúránk, s azt mondhatnánk: a következő ciklusban másik 5 /-10-15/ ember fogja aktívan képviselni

elveinket, céljainkat, programunkat. -Dehát hol az a másik 5-10-15 ember? Vajon előállnak-e a következő választásokig? Vagy ha az egész önkormányzatban gondolkodunk: lesz-e másik 20 fő, aki felváltja a jelenlegieket, és igyekszik legalább ilyen önzetlenséggel szolgálni a közösséget?

Ha nem, akkor menthetetlenül jönnek a közösség javát gátlóan eltulajdonító és kiárusító felelőtlen kiskirályok! Minden azon múlik, hogy a jószándékú többség hoz-e annyi áldozatot, hogy maga irányítsa a közösség életét.

Ha ez a réteg nem vállalja az áldozatot és a felelősséget, és ráhagyja a vezetést a haszonlesőkre, akkor rövid idő után saját maga fog legjobban szenvedni passzivitásának következményeitől. Ne így legyen! Sok értékes dolgot lehet tenni minden nehézség ellenére, ha minél többen vállalunk érte legalább egy kevés áldozatot!

Gromon István

PILISVÖRÖSVÁR ÖNKORMÁNYZATA

pályázatot hirdet 6 fős /3 fiú és 3 lány/ versenyző csapat

németországi humoros vetélkedőre történő küldésére, amelyre

SCHRAMBERG

városában kerül sor 1992.aug.29-én.

A versenyre való válogatás a

Vörösvári napok

keretében, 1992.aug.14-én történik, amikor a csapatok hasonló vetélkedőn vesznek részt.

Kérjük, a versenyre jelentkező fiatalok nevezésüket a Községi Ház igazgatójánál július 30-ig adják le.

/Lehetőleg előre összeállt csapatok./

A játékhoz minimális nyelvtudás szükséges.

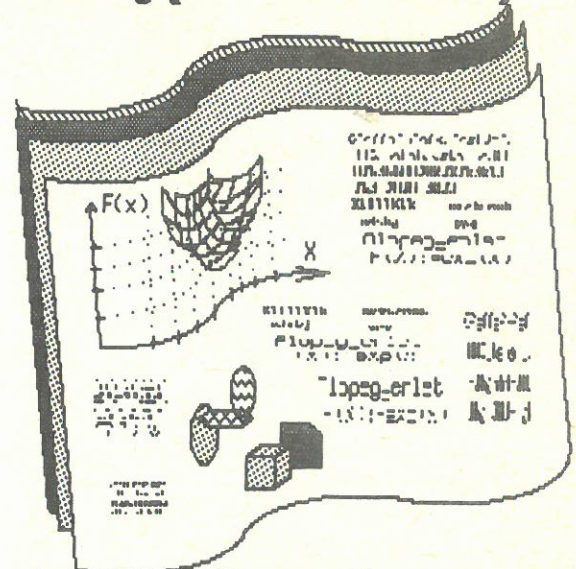
belső GÁZTERVEK készítését,

bekötés
előtti
tanácsadást,
részletes
felvilágosítást,
és
víz- gáz- központi fűtés
SZERELÉST
anyagbiztosítással
vállal

LUKÁCS GÁBOR

Pilisvörösvár,
Fő út 59-61
Tel: 30-329

Számítógépes GRAFIKÁK

SZÓRÓLAPOK, Szövegszerkesztői feladatok
elvégzését vállaljuk
német nyelven is,
a **SZERKESZTŐSÉG** címén!

VOLKSKUNDE

Peter Paul und die Ernte

"Peter Paul macht dem Korn die Wurzel faul"-lautet der Spruch. Dieser Tag hat für den Bauer eine ganz besondere Bedeutung. Er bringt ihm neue Hoffnung und neuen Mut. An diesem Tage sind schon alle Vorbereite zur Ernte beendet. Die Sense und die Sichel ist gedengelt, der Dengelstock zum Schärfen der Sense und Sichel ist hervorgeholt, das Schlotterfaß für Trinkwasser ist gereinigt und einige hundert Garbenbinder aus Kornstroh zusammengedreht harren /warten/ ihrer Verwendung.

"Sankt Kilian /8.Juli/ stellt die Schnitter an." Nun greift des Schnitters Sense in die wogenden Weizenfelder und schnitt dem Bauer die Frucht seines Fleißes zu Füßen. Hinter dem Mäher werden sorgsam die Garben gebunden, welche dann in Kreuze gelegt werden, so daß die Ähren nach innen gesetzt bleiben, damit sie gegen Regen und Sturm geschützt werden.

Die Arbeit beginnt schon vor Sonnenaufgang. Im Bauernhause sind alt und jung auf den Beinen, die Pferde sind schon versorgt, und alles, was bei der Ernte nötig ist, liegt schon auf dem Wagen. Der "Herr" steigt auf, die Pferde ziehen an, und es geht in gutem Trab durch die Straßen des Dorfes dem Erntefelde zu.

Auf den Feldern geht dann die Arbeit an. Sie dauert bis zum Frühstück. Der "Herr" macht auf dem Laib Brot das Kreuzzeichen und schneidet ihn an. Nach dem Frühstück kommt eine Rastzeit, dann geht die Arbeit weiter bis zur Mittagszeit. Es wird eine Stunde Rastzeit gehalten, dann wird es weiter gearbeitet. Abends werden die Garben in Kreuze gestellt. Mit einem großen Holzrechen werden die auf dem Feld zerstreuten Halme zusammengereicht und unter dem Kreuze versorgt.

So geht es Tag für Tag, bis der Schnitt beendet ist. Dann kommt das Beiführen der Garben auf langen Wagen in den Bauernhof, wo sie in Schober geschlichtet werden. Die Garben werden nebeneinander gelegt und die Pferde werden auf die Garben umhergetrieben. Zum Schluß liegen die Weizenkörner in der Spreu auf dem Boden, diese werden mit Holzschaufeln beiseite geschafft. Die Weizenkörner werden in die Luft geworfen, damit sich die Spreu von dem Korn löse.

So wurde einst die Getreideernte von unseren Vätern mit großer Mühe und Plage unter Dach gebracht. Im 19. Jh. wurde diese Arbeit viel schneller und mit weniger Mühe verrichtet. Zum Pflügen hatte man Dampf- oder /später/ Motorpflüge, zum Anbau aller Getreidearten hatte man Sähmaschinen, zum Mähen Erntemaschinen mit Garbenbinder, zum Dreschen des Getreides Dreschmaschinen.

Wohl soll man vor allem an dem Guten festhalten, dabei aber mit offenen Augen alles Neue betrachten, und das Beste sich zu eigen machen.

Peter Paul und die damaligen Bräuche

In den meisten deutschsprachigen Ländern, wo die Landarbeiter für die Gutsbesitzer ernteten /im Familienkreise war es nicht üblich/, veranstaltete man ein Erntefest. Nach den vollbrachten Einfuhr des Getreides gingen die Landarbeiter zum Gutsbesitzer. Sie brachten ihre Arbeitsgeräte, einen aus Wiesenblumen und Getreide gebundenen Erntekranz, den der beste Schnitter dem Gutsherrn überreichte. Die Herrschaft trank mit dem Leiter der Arbeiter und dem Schnitter, der den Erntekranz überreichte, ein Glas Bier oder Wein. Danach folgte ein festliches Abendessen mit typischen Speisen und zum Schluß der Tanz.

Bis Mitte des vorigen Jh-s wurde die Sichel überwiegend für die Ernte gebraucht, damit weniger Getreide verloren gehe. Bevor die Erntemaschinen erschienen, war es auch in Ungarn üblich, daß sich die Gutsbesitzer mit den Tagelöhnern einigten. Der Schnitter bekam den zehnten oder zwölften Teil des von ihm geernteten Getreides /Portion/. Die Schnitter arbeiteten in Arbeitsgruppen /Banden/, üie miteinander wetteiferten. Zu jedem Schnitter gehörte eine Binderin. Die Ernte bedeutete - besonders mit der Sense - eine täglich über 12-14 Stunden dauernde schwere Arbeit. In den neuen Zeiten haben die Maschinen die Sichel und Sense aus der Hand des Menschen genommen. Das reiche Brauchtum der Erntezeit schrumpfte ganz zusammen. Einige Merktage leben jedoch heute noch im Gedächtnis der alten Bauern. Die Wetterregeln des Volkes waren zu dieser Zeit besonders wichtig, denn die Ernte ist nur bei gutem Wetter möglich. Die alte Beobachtung: "Magdalena weint gern" deutete darauf hin, daß der 22. Juli oft einen regnerischen Tag bringt. "Ist es zu Jakobi hell und warm, macht zu Weihnachten der Ofen warm." Das heißt: Jakobi-Tag ohne Regen, deutet auf einem strengen Winter."

/Aus dem Artikel von dr. Karl Vargha einige Teile verwendet/
MICHAEL FOGARASY/FETTER

Eltáértük

Köziünk

Hofstädter Csilla /12/ Hofstädter Mihály és Mikulás Ilona leánya
Zrínyi u. 21.
Lauchsz Gyula /59/ Kálózi Emma özv.
Major u. 11.
Murner József /41/ Murner Márton és Eisenkammer Anna fia
Szekfű u. 10.
Miereisz Mihály /74/ Szabó Mária férje
Piliscsabai u. 7.
Angeli Anna /84/ Kaifer János özv.
Petőfi u. 47.
Stocker János /61/ Lieber Katalin férje
Corvin u. 4.
Nagy Piroska /91/ Nagy Lajos és Mám Mária leánya
Piliscsaba Szoc. otthon
Scheller Anna /70/ Peller János felesége
Fő u. 20.
Jekkel János /56/ Mauterer Emma férje
Dózsa Gy. u. 82.
Strack Mária /68/ Peller János özv.
Puskin u. 25.

NYOMDAI HIBAK A JÚNIUSI SZÁMBÓL:

Hibás:	Helyes:
wahlte	wählte
Hauser	Häuser
Kányási	Kányádi
Backer	Bäcker
Schatzte	Schätzte
Kreuztrager	Kreuzträger
Tragern	Trägern
Mädchenvereine	Mädchenvereine
Kirchenrate	Kirchenräte
Laternenträgern	Latenträgern.

A szerzőtől és olvasóinktól elnézést kérünk.

A szerk.

DER WEG DER DONAU-SCHWABEN

Die Siedler kamen kraft der kaiserlichen Ansiedlungspatente als "freie und unmittelbar kaiserlich-königliche Untertanen auf ewige Zeiten" in die pannonischen Landschaften. Während die feudale Rechtsstruktur Ungarns nur Adelige und Leibeigene kannte, wurden die deutschen Siedler mit Bürgerrechten ausgestattet, und dies schon lange vor der französischen Revolution. Im Banat und in der Batschka waren die meisten Siedler in den Gebieten der sogenannten "Militärgrenze" Untertanen der Wiener Hofkammer, in der durch Drau, Donau und Plattensee begrenzten "Schwäbischen Türkei" unterstanden sie toleranten und aufgeklärten Adelligen. Sie hatten Eigentum an Grund und Boden, Heirats- und Berufsfreiheit sowie "Freizügigkeit", also Bewegungs- und Siedlungsfreiheit. Sie waren selbständige und freie Staatsuntertanen - die ersten freien *Reichsbauern*. [...]

Die versprochenen Freiheiten lockten die Ansiedler ins Donauland. Habsburgische Werbeemissäre durchzogen zunächst das vorderösterreichische Schwaben. Der wichtigste Sammelpunkt der Kolonisten war die freie Reichsstadt Ulm. Die Siedler, der grundherrschaftlichen Lasten und der vielen Franzosenkriege müde, kauften sich von der Leibeigenschaft los und veräußerten ihr Gut. Sie waren in ihrer Mehrzahl vor allem Handwerker und Bauern.

Mit den "Ulmer Schachteln" begann die Reise auf der Donau, dem 2900 Kilometer langen europäischen Schicksalsstrom. Die Donauschiffahrt reichte damals von Ulm bis Belgrad. Reisegefährten waren auch die sogenannten "Kelheimer Plätten". [...]

Das im Mittelalter entstandene ungarländische städtische Deutschum war zur Zeit der türkischen Herrschaft und der Türkenkriege untergegangen. Aber als die ersten donauschwäbischen Kolonisten bei dem damals noch nicht mit Pest vereinigten Buda /Ofen/ Rast machten, war die Stadt bereits seit vierzig Jahren wieder mit deutschen Bürgern besiedelt. Nach der Befreiung Ungarns von der Türkenherrschaft wurden die Städte Pannoniens als Stützpunkte militärischer und wirtschaftlicher Entfaltung hauptsächlich von deutschen Handwerkern und Wirtschaftstreibenden wiederaufgebaut. Bis 1800 lebte rund die Hälfte der Donauschwaben in den Städten. Die meisten dörflichen Siedlungen der Donauschwaben wurden als geschlossene Dörfer geplant und in regelmäßigen Quadraten angelegt. Die Siedlungshäuser wurden buchstäblich aus dem Boden gestampft. Den Dachstuhl lieferten oft die zerlegten Schiffe. Steppengras und Schilfrohr dienten als Dach. Die Hofkammer in Wien genehmigte zwei Formen von Häusern, ein Bauernhaus mit Küche, Sube und Kammer und ein kleineres für die Handwerker, die "Kleinhäusler". Erst zur Zeit des dritten großen Schwabenzuges gehörten Vorratskammern und Stallungen zum amtlich vorgesehenen Hausplan.

/AUS: KULTURELLE ARBEITSHEFTE, 19. (Bonn) 1989/

A DUNAI SVÁBOK ÚTJA

Letelepülés Pannóniában

/Folytatás/

A telepesek a császári telepítési pátens értelmében mint "szabad és közvetlenül császári és királyi alattvalók örök időkre" érkeztek a pannon vidékre. Míg Magyarország feudális jogi struktúrája csak nemeseket és jobbágyokat ismert, a német telepesek polgárjogokat kaptak, s mindezt jóval a francia forradalom előtt. A Bácskában és Bánátban, az úgynevezett "hadi határvidék" területein a bécsi udvari kamara alattvalói voltak, a Dráva, Duna és a Balaton által határolt "Sváb Törökországban" pedig toleráns és felvilágosult nemeseknek rendeltettek alá. Házhely- és földtulajdonnal rendelkeztek, szabadon házasodhattak és választhattak foglalkozást, s "szabad költözési joggal" bírtak, tehát mozgás- és telepedési szabadsággal. Önálló és szabad állami alattvalók voltak - az első szabad *birodalmi parasztok*. [...]

Az ígért szabadságjogok vonzották a telepeseket a dunai országba. Habsburg toborzó emisszáriusok először az előausztriai Svábországot járták be. A telepesek legfontosabb gyülekezőhelye Ulm, a szabad birodalmi város volt. A telepesek, belefáradván a földesúri terhekbe és a sok franciaellenes háborúba, megváltották magukat a jobbágyi függés alól, és eladták javaikat. Többségükben kézművesek és parasztok voltak.

Az "ulmi skatulyákban" megkezdődött az utazás a Dunán, a 2900 kilométer hosszú európai sorsáradat. A dunai hajózás akkoriban Ulmtól Belgrádig terjedt. Az úgynevezett "kelheimi dereglyék" is útrakeltek. [...]

A középkorban létrejött magyarországi városi németiség a török uralom alatt és a török háborúk idején megfogyatkozott. De amikor az első dunai sváb telepesek megpihentek a Pesttel akkor még nem egyesített Budán, akkor a város már negyven év óta újra benépesedett német polgárokkal. Magyarországnak a török uralom alól való felszabadulása után a pannon városok, mint a katonai és gazdasági fejlődés csomópontjai, főként a német kézművesek és gazdálkodók által épültek újjá.

1800-ig a dunai svábok kereken fele városokban élt. Legtöbb falusi településüket mint zárt falvakat tervezték, és szabályos négyzet alakzatokban építették meg. A telepesházakat szó szerint földből döngölték. A tetőszerkezetet gyakran a rozszant hajók szállították. Fű és nád szolgált a tetők befedésére.

A bécsi udvari kamara a házaknak két formáját engedélyezte, egy konyhából, szobából és kamrából álló parasztházat és egy kisebbet a kézművesek, a "kisházak" számára. Csak a svábok harmadik nagy beáramlása idején szerepelt a hivatali háztervekben a tárolókamra és az istállók.

/FORRÁS: KULTURÁLIS FÜZETEK, 19. (Bonn) 1989/

FOLYTATJUK

NYÍLT LEVÉL

Tisztelt ismeretlen olvasó!

Elnézését kérem, hogy csak most, második levele után válaszolok. Előjáróban szeretnék annyit a figyelmébe ajánlani, hogy sok mindent illenék tudomásul vennie - egyebek között azt is, hogy az igazságosság kritériumába az egyéni stílus kérdése nem tartozik bele.

Elsőként kifogásolja a közérthetőbb fogalmazást, és az "óvatos" kifejezéseket a cikkeimben. Sajnos nem tudok konkrét választ adni a felvetésére, éppúgy, mint pl. arra, hogy számomra miért szimpatikus vagy unszimpatikus valaki. Mivel a kérdés elől nem akarok kitérni, talán annyit jegyeznék meg, hogy a személyiségjegyek lenyomatait az ember a génjeiben magával hordozza, és ezek - az élet ilyen vagy olyan tapasztalatai alapján - tovább formálódnak. Gondolkodásmódom kialakításában meghatározó jelentőségű volt az a több évtizedes időszak, amit ipari munkások között, mint gazdasági vezető, eltöltöttem. A munkások emberi öntudata /ami nem egyenlő az osztályöntudattal/ ösztönös logikával hosszú távon mindig felismerte- és remélem, továbbra is felismeri- az igazság és hamisság igazi arcát. A munkások között a tett és a szó egységének megélése, felismerése egyszerűbb és emberibb volt. Sajnos, ma a politikai porondon nem az igazi értékeknek, hanem a hatalmi érdekeknek van meghatározó szerepe, és ilyen viszonyok között a szavakat könnyen visszajára lehet fordítani. Végezetül a kifejezési módot illetően vegye figyelembe, hogy a demokratikus szocialisták által képviselt baloldali szellemiséget vállaltam fel: és ez sok mindenre kötelez.

Azon megállapítására, miszerint "elméletieskedő" kifejezéseimet a helyi hatalom egy öregúr eszmefuttatásainak tekinti, válaszom a következő:

Ebben csak az a sajnálatos, hogy ezt a luxust megengedhetik maguknak. De komolyabban fordítva a szót: sajnos, ma még kevés az önmagát vállaló, nyílt kiállítás. A másik igen komoly problémának azt tartom, hogy községünkben a szellemi munkának nincs rangja, sem becsülete. Jelenleg a szellemi területek javainak újrafelosztásáért, megszerzéséért folyik a harc. Országos tapasztalatok is bizonyítják: a politikai porondon a pártok a szellemet szárnyalni csak akkor engedik, ha saját politikai érdekük ezt megkívánja. Ilyen előzmények után tudom támogatni azon helyi véleményeket, melyek szerint a Pozsgai-Bíró nevével fémjelzett mozgalom adhatna olyan keretet, amelyben -szellemi műhelyként- a keresztény értékekre épülő értelmiségi, a szabadelvű liberális, a polgári értelmiségi és a szocialista eszméket felvállaló értelmiségi eszmeáramlatok tevékenyen működneek.

Arra a felvetésére, hogy a helyi MSZP, mint önkormányzaton kívüli szervezet, miért ilyen "langyos" ellenzéki szerepet vállalt fel, a következő a válaszom:

A "fifikás" kérdésben benne van az adandó válasz egy része is. Szükségesnek tartom előrebocsájtani, a "jogosítványom" csak a saját véleményem összegzésére szól. Bár ma már történelmi tény, de tény, hogy a helyi MSZP szervezete minden olyan "finomságban" részesült, ami az országos palettán kínálatképpen fellelhető volt. Ezek után a helyi közvéleménynek fel sem tűnt a szervezettel szembeni kirekesztés, ellehetetlenítés gyakorlata -ügyrendi és etikai inszinuációk alkalmazása. Persze mára már világossá vált a

társadalom előtt, hogy a rendszerváltás után a szó igazi értelmében vett új párt nem jelent meg a politikai porondon, mivel minden párt örökölt bizonyos jegyeket a régi állampárttól.

A társadalmi viszonyokban új helyzet jött létre, s amennyiben a helyi MSZP ki kíván lépni a jelenlegi elszigeteltségéből, ezt a történelmi esélyt ki kell használnia. Az egyik fontos alapfeltétel az lenne, hogy aki azonosulni tud a szocialista-szociáldemokrata szellemisséggel, azt nyíltan vállalja fel. Tudom, sokak számára költőinek tűnik ez a vélemény, és saját tapasztalataim is megerősítik, hogy nagyon sok oka lehet a kívülállásnak. Ezek közül két alapvető okot vetek fel: a félelem és a kényelem. Jelenleg ezen okok nagyban befolyásolják a gondolkodásmódunkat, cselekedeteinket.

A jogállamiság keretei között a félelem fel-felbukkanó okai és azok következményei -a nyilvánosság bevonásával- kordában tarthatók. Óriási taktikai hibát követ el, aki a kivárást elvét követve arra vár, hogy az ellenfél legyengülése után jön létre a nyílt kiállítás esélye.

A kényelem, a közöny komoly társadalmi veszélyforrás, amit nehéz kezelni. Remélem, mindig lesz olyan személy, aki az úttörő szerepet nyilvánosan is felvállalja. Meg kell érteni, hogy a kényelem csábító álláspontjával addig kell felhagyni, míg -a demokrácia törékeny állapotával visszaélve- egyes hatalmi tényezők súlyos társadalmi konfliktusokat nem idéznek elő. A történelem számos esetben bebizonyította: a zsarnokok és a diktátorok értenek hozzá, hogyan kell sztaniolpapírba csomagolni és megetetni az állampolgárokkal a saját boszorkánykonyhai készítményeiket.

Abban a reményben, hogy a továbbiakban személyes polémiákkal tudjuk álláspontunkat megvitatni, maradok tisztelettel:

- sz. f. -

OLVASÓNK KÉRDEZTE... TELEFON-TÉMA

Az alábbiakban azokra a -telefonnal kapcsolatos- kérdésekre válaszol dr. Gál Tibor, amelyeket egy olvasónk, Kiss Józsefné juttatott el lapunkhoz.

A MATÁV-val megkötött keretszerződés tájékoztattuk a lakosságot, ill. elküldtük a polgároknak szerződésünket, melynek kitöltésével és az első törlesztőrészlet befizetésével ezt a fejlesztési formát igényelhetjük. A szerződés egyértelműen tartalmazza azokat a kondíciókat, melyeknek figyelembevételével a polgár eldönthette, aláírja-e a szerződést vagy sem. Szerepelt benne, hogy a bekötési pontok 1993. december 1-ig kerülnek bekapcsolásra, s az is, hogy amennyiben a második törlesztőrészlet nem kerül befizetésre, elvesz az előzőleg befizetett összeg.

Ez nem törvénytörő, hiszen nehezen elképzelhető, hogy egy kb. 27 millió Ft-os beruházás kimenetele át nem gondolt szerződés-kötésektől ill. azok felbontásától függjön.

A Polgármesteri Hivatal a MATÁV által megküldött szerződés alapján 810 bekötési pontra kötött szerződést, a következő záradékkal: "A felek a 2.b. pontban, a beruházás várható költségeként meghatározott 270 millió Ft-ot előirányzatként kezelik, annak összege a 2.c. pontban megjelölt címlista szerint változhat." Mivel 1318 fő a jelentkezési szám, a hivatal most folytat egyeztető tárgyalásokat a fenti számú bekötési pontok telepítésére. A tárgyalások befejeztével minden jelentkezőnek tájékoztató levelet küldünk. Úgy érezzük, szerződésszegésről még korai lenne beszélni, így a kártérítés mértéke sem állapítható meg.

A telefonszám előfizetők pénze az OTP Pilisvörösvári Fiókjánál, napi kamatozású számlán került elhelyezésre. Ezt az összeget a jelentkezési határidő lejártával a hivatal a szerződésnek megfelelően átutalta a MATÁV részére, így ezzel a továbbiakban a MATÁV rendelkezik. Az esetlegesen jelentkező kamatbevétel felhasználásáról egy későbbi időpontban önkormányzati testületi döntés fog születni. Az ülések pedig nyilvánosak!

dr. Gál Tibor
alpolgármester

Leszállópálya a "senki földjén"

Heuréka! Van leszállópályánk! Illetve lesz akkor, amennyiben megtörténik a földtulajdon jogát befolyásoló törvények végleges tisztázása, rendezése. A leendő tulajdonosok is a pálya mellett fognak dönteni.

A tisztelt olvasótól elnézést kérek: az ujjongásra az okot az új Pilisvörösvár Ma újság igen szellemes, formabontó cikke adta meg.

A gondolatébresztő cikket olvasva egyetértettem a konkrét ügyben hozott környezetvédői állásfoglalással. Mert amennyiben a faluból a jelenlegi patak mentén igyekszünk a leendő leszállópálya felé, az útközben tapasztalt környezetromboló látványhoz, és az érezhető penetráns bűzhez képest a leszállópálya várható látványa, érzékszervi hatásai üde színfoltnak tűnhetnek majd.

Figyelemreméltó, formabontó megoldásnak tűnik, hogy betekintést kaphatunk a testületi döntési mechanizmusba. A közvéleményt mindig is érdekelte, hogy a testületi tagok milyen érvekkel indokolják ill. támasztják alá döntésüket. Igen színes fantáziára utal az a képviselői indoklás, amely a ködös Albiont felidézve "a puding próbája, ha megeszik" mondást használja érveként. Igazán nem kötözködésként, de felvetném, hogy saját tapasztalataim azt igazolták, miszerint ezt a csábító érvet csak akkor szabad felhasználni, ha meggyőződünk róla, hogy nem visszafordíthatatlan folyamatról van szó.

Azzal a képviselői érveléssel, mely szerint "mindig lesz néhány ember, akit mindenképpen zavarni fog, mert úgy hiszi, hogy ott valami repül", csak akkor tudok azonosulni, ha ez nem kelti az önmegnyugtatás érzését. Végül nem hagyott nyugodni az a gondolat, hogy a képviselőtestület milyen témában tartja szükségesnek az állampolgárok véleményét kikérni döntéshozatala előtt.

Nem az a probléma, hogy a nevünkben döntenek, de nélkülünk, vagy esetleg ellenünk ne döntsenek.

- sz. f. -

OLVASÓI LEVÉL

Igen tisztelt Asszonyom!

Véletlenül került kezembe az Ön által -igen nivósan-szerkesztett folyóirat. A vörösvári temetőben látogattam meg az oly tragikusan fiatalon eltávozott Fáth Anna sírját. Visszafelé a Községháza melletti üzletben vásároltam, ott láttam és vettem meg a lapot. Nagy örömmre szolgált az ismertetés a "Dunai svábok útjáról", amiben fontos adatot találtam. I. i. hosszú ideje foglalkoztat a hazai "református svábok" eredete. Most már világos: ezek "svájciak". Tehát így lettek Kálvin János követői. /Harta sváb község református./

Én egyébként fiatalon sokat jártam Vörösvárra, itt gyűrűztem a kövirigókat, a Madártani Intézet külső munkatársaként. Ma már, mint mozgássérült, csak bottal és nehezen tudok járni. /Ha lehetne, megkérném, a Dunai svábok útja folytatását küldje el számomra./ Tagja vagyok az Óbuda Baráti Körnek. /Anyai nagyapán a Felvidékről települt Óbudára -Palentsár Andor gépszíjgyáros-, egy szót sem tudott magyarul, de nagy magyar volt, "wir Ungarn" volt a szavajárása. Az Óbudai Irgalomház alapítványtevői közé tartozott, olyan összeggel, hogy ezért Pápai Jánosrendi lovaggá ütötték./

Levelemhez mellékelek egy kis összefoglalót (szoktam az Óbudai Baráti Körben előadásokat tartani, legutóbb pl. az Óbuda környéki gyógynövényekről). Ez a rövid ismertetés a hazai németajkú népcsoportok, erdélyi és felvidéki szászok, de főként a svábok embertani jellegét ismerteti kivonatossan. Ha fel tudják használni lapjukban, úgy szívesen átadom. /Itt Óbudán az Aquincum c. havilapban szoktam publikálni, néha a Heti Magyarországon is megjelenik egy-egy olvasói levelem./

Értekes-érdekes munkásságához sok szerencsét és derűs munkakedvet kívánok.

Tiszteletteljes kézcsókkal:

dr. Bókai Bátor

Budapest, III. Laborc-árok 4.

Az alábbiakban közreadjuk olvasónk ismertetőjét, megköszönvén értékes észrevételeit s jókívánságait.

A szerk.

Dr. Bókai Bátor:

MAGYARORSZÁG NÉMETAJKÚ CSOPORTJAINAK EMBERTANI JELLEGE

Az átértékelések korát éljük. Személyek, magatartások, elméletek, tudományok, és tudományágakról kialakult vélemények változnak, megalapozottnak tudott állásfoglalások kerülnek új megvilágításba.

Az embertan tudománya - sajnálatos módon hosszú ideig mostohagyermek volt hazánkban, éppen a téveszméket hangoztató "fajelméletek" által rávetett árnyéktól, akik minden addigi képzeletet felülmúló gáztetteik sorozatát, népirtásaikat, milliókat tönkretévő háborúikat áltudományos hazugságaikkal indokolták -

újából egészséges fejlődésnek indult. Felhasználva a magyar haladó antropológusok által lerakott alapokat, a modern kutatások sok érdekes kérdést vetnek fel, és alapos tudományos vizsgálódás eredményeként meg is válaszolnak.

A hazai embertani kutatók nemzetközi elismerését bizonyítja szaktudásuk kamatoztatása az egyiptomi ásatásoknál.

Az ember örök vágyai közé tartozik ön maga megismerése. Az embertani megfigyelések így egyidősek az emberré válással. Az egyiptomi reliefek ábrázolásai éppen úgy fejlett megfigyelő képességről tanuskodnak, mint Mózes öt könyvének vonatkozó részei. A kőkor embere által visszahagyott barlangrajzok, csontra és kőre karcolt ábrázolások bizonyítják, az őskori művész meg tudta ragadni mondanivalójában a lényegét, és ábrázolása kifejezetten "naturalista" volt. Ez egyaránt vonatkozik az eurázsiai kontinensre épp úgy, mint Afrikára vagy Amerikára.

Az embertan tudománya azonban, az ókori és renaissance alapokra épülve, csak a francia forradalom után fejlődhetett valódi tudománnyá. Büszkén mondhatjuk: mi, magyarok már a múlt században is jeleskedtünk benne. Herman Ottó, Ponori Török Aurél, Jankó munkássága nemcsak elismerést vont maga után, de egyben a magyarság embertanához vezető utat is megnyitotta. Végeredményben ennek a kornak a kutatásai hívták fel a figyelmet arra, hogy az európai népek - bármilyen nyelven beszéljenek is- *különböző rasszok különböző arányú keverékei.*

Még a múlt században -amikor az a nézet divott, hogy a magyarok "feketék"- rá kellett döbbenjenek a tudósok: a nyelv, a nép, a kultúrkör és a rasszok egymást átfedő fogalmak. Talán egész Európában hazánkban látható legjobban, hogy a származás néhány generáció után belemosódik a nyelv és kultúrkör egységébe. Erre eklatáns példa, hogy hány idegen nevű család tagja lett izig-vérig magyar, hány magyarul nem beszélő vértanúja volt a magyar szabadságküzdelmeknek, és hány nem magyar származású büszkesége van a magyar kultúrának. Erre egy időben a magyarság asszimiláló képességét adták magyarázatul.

Az ország, lévén a népek országútja, nagy keveredések, nagy pusztulások és nagy betelepülések területe volt. Már a betelepülő, tán 200.000-es létszámú ősmagyarok is találtak itt előzőleg idetelepetteket. Azokkal összeolvadva magukba olvasztották a később idetelepülőket. A betelepülések -némi megszakításokkal- már az első Árpádok idejétől történtek, és vizsgálódásunk tárgyát a német nyelvterületekről betelepültek embertana képezi.

Bevezetőkben le kell szögeznünk: "német típus", mint olyan, nincsen. Az északi típusnak nevezett és jól meghatározható rassz fő előfordulási területe Skandinávia, de az egyes germán törzseknek az első évezred közepe táján történt vándorlásaival egészen Észak-Afrikáig eljutott. Itt még megemlítem, hogy a Kanári-szigetek őslakói is kék szemű, szőke emberek voltak, akik -gőzhajókban el nem égetett múmiáik alapján- az északi típust képviselték. /A rómaiak rabszolgaszerző harcai ellen "kutyákként" védekeztek, innen a Canis-Kanári név./ Az északi típus hazánk területén, mint sírlelet, az első Árpád-háziak idejéből is ismert.

Az alábbiakban a gyűjtőnéven "sváb" -nak nevezett népcsoporttal foglalkozunk. Sokáig pejorativ hangzása volt a sváb jelzőnek, a magyar nép fogalma minden németet, lett légyen az osztrák, porosz, bajor stb., nyelve alapján németnek nevezett, és ennek a fogalomnak a lebecsülő értelmezése volt a sváb megnevezés. "Mit nem beszél a német... azt kívánja a svábság."

Az említett *északi típus* a hazai németek között éppúgy nem uralkodó létszámú, mint a német nyelvterületeken. Jellemzője a világos szem és haj, bajusz és főként a hosszúfejűség. Ez alatt a két halánték és a homlok- és tarkótávolság arányát értjük, vagyis a hosszúfejűek esetén a homlok-tarkótáv lényegesen meghaladja a két halánték távolságát. Ezt index számokkal fejezik eki. Ezen kívül az északi típust a robusztus termet, az erős csontozat is jellemzi. Ma, amikor a testmagasság feltűnő növekedést mutat, ennek jellemző értéke így elmosódik. Egyébként az északi típus a ma élő szlovákokban, olaszokban és franciákban is megtalálható. /Lombardia nevét az ott letelepedett longobárdokról kapta./

Nagy létszámban található úgy a török kiverése utáni, mint az Árpádok alatti német telepések között az *alpesi típus*. Zömök termet, sötét komplexió, gyakori a golyó vagy dinnye formájú fej. Létezésük már a kőkorszak óta bizonyított. Nyugat-Ázsiától Nyugat-Európáig található a kontinensen, és mint áttelepültek utódai, Amerikában is. Jó iparosok, ügyes, életrevaló típus. A németiség kiemelkedő tudósai -mint ezt Lenhossék Mihály már a század elején megállapította- főként közülük kerültek ki. Közép- és rövid fejűek.

Közepes és alacsony termetű rassz, a németiségben is előfordulóan, a *kelet-balti*. /Egyébként ez a típus adta a honfoglaló magyarság köznépeinek is jelentős részét./ Szőkésbarna haj, általában világos szem, kicsit mongolos archerendezés. A Baltikumtól Franciaországig terjedt el. Az északi típustól a rövidfejűség biztosan elkülöníti.

A német nyelvterületről betelepültek között két, érdekessége miatt megemlítendő típust hagyomány utolsónak. Az egyik a *mediterrán*, amelyet az alacsony testalkat, gracilis termet, sötét komplexió, hosszú fej jellemez. Ez a típus, legalábbis részben, a rómaiak hódítása kapcsán került Nyugat-Európába. Természetesen a középtermet is előfordul. /A teuton elmélet nagy ellentmondásai közé tartozott, hogy Hitler mediterrán típus volt./

Szintén a Római Birodalom idejére és népmozgásaira vezethető vissza a németiségben, így a hazai svábságban is a Földközi-tenger keleti medencéjéből több mint kétezer éve odakerültek utódaiban is megmutatkozó *szemita elem*. őseik, mint a fóníciaiak, szírek vagy rabszolgaként, vagy mint katonák, kereskedők kerültek a birodalom keleti végéről Germánia tartományba.

E rövid összefoglalás csupán izelítőt ad arról, hogy Európa népei a történelem folyamán többszörösen keveredtek, és továbbmenve, a Föld népei a földrajzi különbségek miatt különböző kultúrköröket hoztak létre, amelyek egymást kiegészítve adják a sokrétű egyetemes kultúrát.

"BÁL EGY MENTŐ- ÁLLOMÁSÉRT"

A Pilsai-medence Egészségügyi Alapítvány 1992.máj.2-án "Bál egy mentőállomásért" mottóval a Kultúrházban rendezte meg első bálját, melyen az alapítókön, a község polgárain kívül meghívott vendégként részt vettek a környező községek polgármesterei és a választókerület országgyűlési képviselője is. A rendezvényen dr. Für Zoltán, a kuratórium elnöke számolt be az alapítvány eddigi tevékenységéről, jövőbeni terveiről, majd ismertette a számunkra legfontosabb tervet, a végleges mentőállomás felépítésének támogatási lehetőségeit. Ezután Botzheim István polgármester ismertette a jelenlévőkkel a jövő mentőállomásának jelenlegi helyzetét és ígéretet tett, hogy mindent elkövet a mielőbbi megvalósulásért, majd megnyitotta a bált.

Bevezetőként a Templom téri Általános Iskola és a Német Nemzetiségi Táncegyüttes gyermek csoportja szórakoztatta a közönséget. Mindkét csoport nagy sikert aratott a felnőttek körében. A gyermekek táncai után dr. Iglóy Károly operaáriákat adott elő. Zongorán Vörös Árpád kísérte, aki ezt követően félórás önálló műsort mutatott be. Kb. két órán át zenélt a Vörösváron vendégeskedő Vellmar Fúvószenekar. Hallva a jótékonyági rendezvényről -ennek célját megismerve- anyagi támogatást is nyújtottak.

A bálozók részére a Bravi Buam-mal közösen biztosították a színvonalas báli hangulatot. A zenék szünetében tombolák kerültek kihúzásra. Itt is megmutatkozott a vörösvári polgárok segítő szándéka és tenni akarása egy nemes ügy érdekében. Több mint 160 ajándék gyűlt össze mintegy 80.000 Ft értékben, segítve ezen ajándékokkal is a nemes célok megvalósulását.

Társadalmi kapcsolatainkat újjá kell szerveznünk. Az alapítványi bál lehetőség volt arra, hogy a bizalmatlanná, kételkedővé vált embereket közelebb hozza egymáshoz, összefogjanak egy közös és mindenkit szolgáló cél érdekében. Jó volt érezni a segíteni akarás szándékát. Sokszor egymás számára ismeretlen embereket hozt össze a közös cél: a bajba jutottak megsegítése. Sajnos az egészséget, míg van, nem igazán becsüljük, és csak az elvesztésekor döbbenünk rá a hiányára. Ezért kell mindennapi rohanásunkban körültekintőbbnek lenni, s jobban odafigyelni a bajba jutottakra, környezetünkre és magunkra.

A vidám hangulatú bál -melynek minden bevétele az alapítvány céljait szolgálja- hajnali 4 óráig tartott.

Szeretnénk megköszönni Wenczl József úrnak, hogy részünkre ingyen biztosította a Kultúrházat, valamint a Bravi Buam zenekarnak, hogy a bevételük teljes összegét az alapítvány gyógyító és megelőző céljaira felajánlották.

Köszönetünket fejezzük ki mindazoknak, akik tombola és egyéb felajánlásaikkal segítették az alapítvány vagyonának gyarapítását:

Eva Butik, Szintai Papír- és írószertbolt, Áprily Cipőbolt, Helmezi Tiborné Játék- ajándékolt, Contur Kft, Patakiné Kellner Anikó, Kókai Józsefné Élelmiszerbolt, Czékus Sándor Pilstex GWK, Bababolt, Denk József Virágüzlet, Szmrék Györgyné Trafik, Holiday Sportszalón, Krausz Tamás Mezőgazdasági Szaküzlet, Braun Raktáruháza, Piehl Géza Virágüzlet, Mátrai Máttyás üveges, Vájár Presszó, Manhertz

István zöldséges, Eldorado Élelmiszerüzlet, Mirk András Húsbolt, Müller-Blasko Papír és írószer, Sik Mátyás, Heim Márton, Nanyista István Gilde söröző, Kovalik László T-Boy Bár, Ambrózia ételbár, Kontra Gyula Zöldségüzlet, Ludvig Károlyné Virágüzlet, Sztinka és Mirk Raktáruháza, Dvorán Gyula Sörbár, Havas Ferencné Trafik, Marika Foto, Wieszt László Zöldségüzlet, Altbäcker-Sodró Zöldségüzlet, ifj. Valencsics Ede Rövid-és divatáru, Wieszt Ferenc Zöldségüzlet, Bravi Buam Zenekar, Wenczl József, Garai Zsuzsanna Fodrászüzlet, Müller János Halastó Kft., Valencsics Emil Cukrászda, Szamos László, Gyelán Zsolt Budaconsum Kft., Halmshlager Vendéglő, Fetter Vendéglő J-M-S Kft., Szakrendelő Intézet, Pilisvörösvár Kenyérgyár Kormos László, Peller Gyula üveges.

KÖSZÖNETTEL:
NAGY LÖRÄND
titkár

AZ ÖNKORMÁNYZAT HATÁROZATAIBÓL

118/1992.

A képviselőtestület a Bajcsy Zs. tér keleti oldalán lévő ingatlantömb beépítési tervének A és B változatát két szinttetőtér szintszám javaslattal elfogadja, a hatósági engedélyezésnek során a két variáció együttes alkalmazásának megfelelő rugalmassággal döntson önálló hatáskörben. A tervet az ART tervezője az ART-ba dolgozza be.

10/1992. sz. rendelet

A képviselőtestület az építési kölcsönök kamattámogatásáról szóló 5/1992.sz. rendelet 1.par./1/bek.

b.pontját módosította az alábbiak szerint:

Az adós és a háztartásában élő családtagok 1 főre jutó jövedelme nem éri el a mindenkori minimálbért.

c./A jogszabályban meghatározott kölcsönrel rendelkeznek és szociális körülményeik azt indokoltá teszik.

121/1992.

A képviselőtestület a Rákóczi u. 5.sz.alatti TEKE Eszpresszó működésével kapcsolatban úgy döntött, hogy az önkormányzati tulajdon bérleti átruházásához nem járul hozzá.

122/1992.

A képviselőtestület az 1992. évi költségvetési rendelet és a megkötött szerződések alapján kijelenti, hogy az 1992-es évre az észak-déli szennyvízcsatorna építésére tervezett 28.875.000 Ft bekerülési összegből a 11.550.000 Ft saját forrást elkülönítette, ill. teljesíti.

Az előzőek szerint 1993-ra megpályázza az önkormányzat az igényelt 17.325.000 Ft céltámogatást.

123/1992.

A képviselőtestület az 1993.évi pénzalap terhére vállalja a Német Nemzetiségi Képzési Központ fejlesztési cél 1992-ben elkezdett építésének 1993-ra tervezett 10 millió Ft-nak megfelelő 6 millió Ft saját forrást, a mellékelt igénybejelentés szerint.

124/1992.

A képviselőtestület a vízgyűjtőkódás, szennyvízelvezetés és tisztítás építéséhez 1993-ban az önkormányzati pénzalap terhére 22.380.000 Ft-ot biztosít a költségvetésben, a mellékelt igénybejelentés szerint.

A csatornatársulás első érdekeltségi terület lehatárolását a gazdasági-műszaki számítások függvényében a Széchenyi u.-Bem J.u.-Hősök tere-Puskin u.-Fő út-Petőfi S.u.-Tavaszi u. közötti terület tartalékolásával a képviselőtestület jóváhagyta. Javasolja a testület, hogy a kivitelezés ütemezésénél a Német Nemzetiségi Képzési Központ és a környékbeli oktatási intézmények csatornabekötése elsődleges szempont legyen.

Az önkormányzat a szükséges tervezési költséget /2,1 millió Ft+ÁFA/ megelőlegezi a társulat számára, az önkormányzat a tervezési költséget csak jövőre /1993-ban/ tudja kifizetni.

11/1992.sz. rendelet

A képviselőtestület a helyi adókról szóló rendelet 10.par. /3.bek. d./ pontját az alábbiak szerint módosította: ...mentességben részesül továbbá minden egyéni vállalkozó, a vállalkozás megkezdésétől számított 2 évig, kivéve pénznyerő- és játékautomaták üzemeltetőjét, valamint az italárúsítást.

A testület a csatolt rendeletet 16 szavazattal alkotta meg.

126/1992.

A képviselőtestület az 1992. évi önkormányzati munkatervet a módosításokkal együtt 15 igen, 1 tartózkodás szavazattal elfogadta.

128/1992.

A képviselőtestület elfogadta Császárné dr. Miklós Erzsébet jegyzői pályázatát, 1992. július 1-vel Pilisvörösvár Nagyközség jegyzőjévé nevezi ki.

A testület a határozatot 15 igen szavazattal elfogadta.

129/1992.

A képviselőtestület a 2/1992 sz. NKM rendelet alapján a 206. sz. Ipari Szakmunkásképző Intézet igazgatójának 1992. augusztus 1. napjától Hargita Péter pályázót bízza meg.

A testület a határozatot 14 igen, 1 tartózkodás szavazattal hozta.

131/1992.

A képviselőtestület egyetért a Közösségi Ház mellékhelyiségeinek kialakításával és felújításával.

A testület a határozatot 10 igen 2 nem és 2 tartózkodás szavazattal hozta.

14/1992. sz. rendelet

A képviselőtestület nem javasolja, hogy a jegyző a község területén pénznyerő játékautomaták üzemeltetéséhez hozzájáruljon.

A testület az állásfoglalással 15 igen szavazattal egyetért.

KULTÚRA-HIÁNY

Kedves olvasóink!

Szeretnénk megosztani önökkel egy színházi előadáson szerzett élményeinket.

Nemrég Vörösváron járt az Ekhós Szín-ház keretében három neves művész: **Hernádi Judit, Papp János és Verebes István**. Goethe: Martonvásári búcsú című darabját adták elő.

Szomorúan tapasztaltuk, hogy az előadás előtt fél órával három!! néző ült a nézőtéren. Mint az alábbi riportból kiderült, nem véletlen, hogy alig 60 jegy fogyott csak el. Megtudtuk, hogy a Művelődési Ház vezetője ellenezte a műsor létrejöttét, sőt, három héttel az előadás előtt le akarta mondani az előadást. Sajnos ezek szerint inkább támogat "egyéb" kulturálisnak mondott rendezvényeket /pl. disco/, ami nem kifejezetten segíti elő a szellemi fejlődést.

Ebben a világban annyi negatív jelenleg van, igyekezni kellene, hogy szabadidőnket kellemesen tölthessük el.

Az előadás után sikerült riportot készítenünk Papp János színművésszel.

-Kitől származik az ötlet, hogy mint hajdanán a vándorszínészek, önök is járják az országot?

-Az ötlet adott volt, jött magától, de a névadója én vagyok.

-Milyen érzés idegen környezetben fellépni?

-Oriási élmény. Mindenhol más érzés.

Itt, kisebb létszámú közönség mellett jobban éreztem magam, mint például Szentendrén, nagy-nézősereg mellett.

-Mi volt az első benyomása, amikor Vörösvárra érkezett?

-Már többször jártam itt, főleg átutazóban. Az emberek általában szolgálatkészek, rendesek, viszont a vezetők részéről nem mindig találkoztam ilyen szolgálatkészséggel. A megbízott igazgató úr kifejezetten ellene volt a fellépésünknek. Örültünk, hogy az ő ellenállása ellenére is felléphettünk. Bár a propaganda hiányos volt, s két lakodalmat is tartottak a faluban, ehhez képest sokan eljöttek.

-Mennyi ideig tartott a felkészülés?

-A műsor előkészítése egy évet vett igénybe, a szerepet két hónap alatt gyakoroltuk be.

-Végül, mit üzen a vörösvári gyerekeknek?

-Szeressék a színházat!

-Köszönjük az interjút, viszontlátásra!

Petrovics Nóra és Molnár Éva
Templom téri Általános Iskola

ÚJ PILISVÖRÖSVÁR MA független folyóirat

Felelős szerkesztő és kiadó: STECKL ANNA

Fogadóóra: péntek 17.30 - 18.30.

A szerk. címe: 2085 Pilisvörösvár

Kálvária /Háman K./ u. 8.

Készült: a MARINA-PRESS Kft.-ben.

RC ROTBURG CONSULTING

Tanácsadó Iroda
Pilisvörösvár, Fő út 1.

Június 1-től áll ügyfelei rendelkezésére.

Szolgáltatásaink: - adó, pénzügyi, jogi és számítástechnikai TANÁCSADÁS
- könyvelés egyéni vállalkozók részére.
- ingatlan közvetítés.
- fénymásolás.
- AFA- visszatérítés.
- földhivatali ügyek intézése.
- információs kereskedelmi adatbank.
- hírdetések felvétele.

Figyeljék Számítógépes Tanfolyami Hirdetéseinket !!

Itt olvasni mindenki tud! ...és számítógépet kezelni ...??

MANHERTZ MÁRTON: VOLT EGYSZER EGY VÖRÖSVÁR

Nehéz ma már felidézni milyen volt egykor az élet,
Elődeink régebben hogyan éltek,
Mit csináltak, hogyan éltek akkoriban,
Amikor még nem aratott a halál soraikban.

Nem dicsekedhettek ősi, nagy vagyonnal,
De megbirkóztak mindig a nehéz napokkal.
Nem történelemtől akarok most beszélni,
Csak hogy kik voltak ők, néhány szóban elmesélni.

Életük igencsak változatos volt,
Mindenki mindent csinált, míg meg nem holt.
Idéztek hát néhány tevékenységet,
mely jellemezte egykor Vörösvár községet!

Tisztelet és becsület a MÓDOS PARASZTNAK,
Ki krémje volt mindig a falunak.
Kemény küzdelem volt akkor is az élet,
Sosem tudta, milyen aratást remélhet.

Mit lehetett, kicsikart a földből,
De még így is kevés jutott a jóból.
Hogy vagyonát és családját megtartsa,
Kellett, hogy a munka végét megfogja.

Státusz-szimbólum volt a házatája,
Messziről látszott, ki a gazdája.
Háza tetején a zsüfedél
Eltartott, míg a gazdája élt.

Hímes szobáját agyaggal döngölte,
"Slóderozását" évente kétszer ismételte.
Udvarában is csinos volt a rend,
Kocsmába ő csak vasárnap ment.

Akkor sem bort ivott, mint más ember,
Nagyságát emelte, ha sört rendelt.
Rágyújtott aztán illatos szivarjára,
S fújta a füstöt, eregetve karikára.

Kiértékelték ilyenkor ők a világot,
Szidva az akkori "boldog" hiányosságot.
Előkerült a kártya is, s kezdődött a parti,
Megszokott játék volt akkortájt a "dartli".

Más kép volt a SZEGÉNY PARASZT udvarán,
Mert belőlük is sok volt hajdanán.
Nem verte föl házatáját az állatjaz,
Kecske volt, vagy tehén, s néhány más állatfaj.

Nadrágszij földjét gürcölve művelte,
Sok gyereket csak nehezen nevelte.
Igy aztán, ha osztozkodásra került a sor,
Civakodás, harag lett abból mindenkor.

Ezért kénytelen volt "kétlakinak" lenni,
Hogy kenyereére zsirt is tudjon kenni.
Mert nem mindig volt erre alkalma,
A változtatásra nem volt neki hatalma.

A világ folyásába nem volt beleszólása,
Munka és robot volt minden szabadsága.
S ha az "uraknak" szavazóra volt szüksége,
Szinte harcoltak a kortések őerte.

Nem mindig volt jó dolga a FUVAROSNAK,
Ki egy-két gebéjével dolgozott a lakosoknak.
A gazdáknak nem volt akkor még traktora,
A nadrágszij földeket ezért ő szántotta.

Nem volt neki állandó programja,
De ha hívták, ment azonnyomban.
Sorban álltak nála betakarításkor,
Főleg kukoricatöréskor, szüretkor.

Télen aztán, ha szénfuarja nem volt,
Mi mást tehetett, csak "lébecolt".
Kocsmába el-eljárva ünnepeit
Hol vagy kártyázott, vagy "gibicelt".

Nem volt könnyebb a kertész élete,
A szabadidőt még télen sem élvezte.
Éven át, hogy a középsorból kijusson,
Megszállottként robotolt a családi jusson.

Nappal szedett virágait még este csomagolta,
Kosarait Pestre sokszor a hátán hordta.
Ők voltak a híres-hírhedt "batusok",
Kiknek soha semmi nem volt sok.

Délután, ha hazatértek Pestről,
Kezdődött a munka előlről.
Hogy a hétfői piacról le ne maradjon,
Vasárnapot kellett ezért áldozzon.

Volt egy réteg, kit úgy hívtak: NAPSZAMOS,
Nem volt semmije, ő volt az "olcsó János".
Ha bárki munkájával megszorult,
Tudta, hol keresse, s rögtön kéznél volt.

Nem volt ez akkoriban szégyen,
S nem is volt olyan nagyon régen.
Míg minden jól ment, kevés volt belőle,
Ezután, hogy mennyi lesz, nem látni előre.

APRÓHIRDETÉS

/Folytatás a következő számban!/
*

ELADÓ * egy 6.000 literes *
* olajtartály. *

Érdeklődni lehet: Pillsvörösvár
Kálvária/Hámán K./ u. 37.

UNSER ERSTER AUSLANDSAUFTRITT

Auf Einladung der Wehrheimer Sängervereinigung haben wir unser erstes Debüt nach dreieinhalb-jähriges Zusammensingen im Ausland gehabt. Zur Mitfeier des 150-sten Bestehens der Wehrheimer Sängervereinigung wurden wir von unseren Gesangbrüdern- und Schwestern eingeladen und wir haben 4 Tage in Wehrheim gastiert.

Wehrheim liegt ca 30 km nördlich von Frankfurt, hat 6.000 Einwohner und sieht aus als wäre ein einziger Blumengarten. Jetzt blühen die Flieder und die wunderschönen Rhododendrone, die Häuser und Straßen sind sauber und gepflegt.

Nach 16-stündiger Busreise sind wir zum ersten Mal in Wehrheim am Mittag ein bißchen erschöpft - von der Nachtreise schläfrig und müde eingetroffen, wo wir von unseren Gastgebern herzlich empfangen worden sind. Alle Mitglieder des Chores waren bei Familien untergebracht, in manchen sogar 4-6 Leute. Gleich danach fuhren wir zur Besichtigung des Freilichtmuseums. Noch diesen Abend wurde das Chorfestival organisiert, wo 20 Chöre aufgetreten sind - ein prachtvolles Erlebnis.

Am folgenden Nachmittag haben wir im Freizeitpark LOCHMÜHLE deutsche und ungarische Volkslieder gesungen. Durch den Park geführt und bewirtet waren wir von dem Besitzer Herr Zwermann. So einen Wunderpark wünschen wir auch für werischwarer groß und klein. Abend um 8 Uhr hat sich das Programm mit einer Festgala fortgesetzt, wo unsere alten neuhäuser Freunde das Publikum unterhalten haben. Darauf folgend tanzten wir bis in der Früh.

Am Sonntag um 11 Uhr nahmen wir alle an einer katholischen Messe teil, wo wir von Arcadelt: Ave Maria und schöne Mai-Marien Lieder vorgetragen haben. Nachmittag war ein 2-stündiger lustiger und bunter Festzug, wo alle Teilnehmer des Festivals fröhlich an den Straßen von Wehrheim marschierten und den freundlich klatschenden Zuschauern fröhlich zuwinkten.

Am Montag vor der Abreise waren wir zu Fröhschoppen eingeladen, wo die heimische Musikkapelle für gute Laune sorgte und wir konnten noch einige Stunden in der Gesellschaft unserer lieben Gastgebern verbringen. Der Höhepunkt dieses Vormittags war, daß verschiedene Firmen und Unternehmer für die Bürger Bier spendeten - wir sollten alle guten Ideen übernehmen!

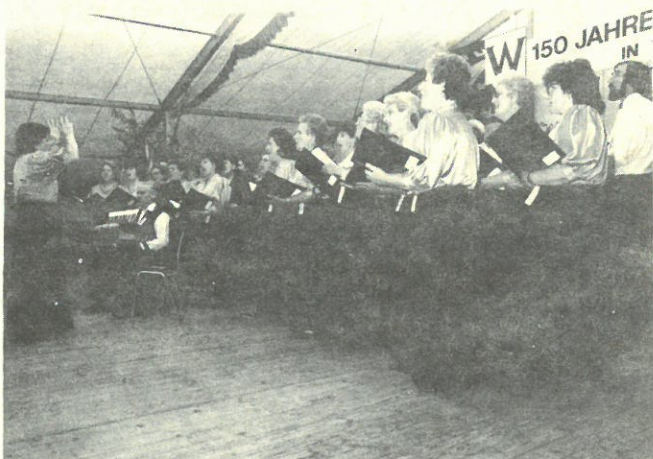
Bevor wir losgefahren sind, haben wir uns gemeinsam mit unseren lieben Freunden zu einem Abschiedslied versammelt, wo alle Leute, die dort anwesend waren, mitgesungen haben. Wie uns der Abschied schwer gefallen ist, hat man aus den naßen Augen auch sehen können. Mein Gastgeber, der uns inständig gefilmt hat, bemerkte sogar, daß diese naße Aufnahme sein werden.

Ich muß es ehrlich gestehen: mit so einer freundlichen, warmherzigen Aufnahme und Gastfreundschaft kann man sich heutzutage nur selten begegnen, aber wir hatten das Glück, dies zu genießen.

Unsere lieben wehrheimer Freunde, wir möchten für Alles unseren besten Dank zum Ausdruck bringen und hoffen einiges davon erlernt zu haben und beim Wiedersehen im Oktober in Werischwar beim Weinlesefest erwidern zu können.

MARIA BRAUN

Auf dem Photo: Auftritt des Werischwarer Chores in Wehrheim

BRAUN JÓZSEFNÉ

redőny-reluxa-zsalu

2085 Pilisvörösvár, Pacsirta u. 19.

Tel: 26-30-241

VERSENYTÁRGYALÁSI FELHÍVÁS

Pilisvörösvár Nagyközség Polgármesteri Hivatala versenytárgyalást hirdet a Pilisvörösvár, Fő út 130.sz. alatt létesítendő, három gépkocsi állásos területi mentőállomás kivitelezésére.

Földszint+egy emeletes tetőtérbeépítéses, hagyományos építési technológiával /monolit vasbeton lemez-födémekkel/ építendő épület.

Beépített területe: 225nm.

Hasznos alapterülete: 528nm /128 nm diszponibilis tetőtéri épület/.

Brutto szintterülete: 669nm /177 nm diszponibilis tetőtéri épület/.

A kivitelezési tervdokumentációt a Pest megyei Tervező Vállalat készítette.

A versenyfelhívási tervdokumentáció a részletes pályázati feltételekkel a PESTTERV-nél /Budapest, XII.Városmajor u.12-14.II.em.205/ 8.000 Ft+AFA vissza nem térített költségtérítés ellenében átvehető.

A munkaterület tervezett átadása: 1992.szeptember 1.

A vállalás előirányzott teljesítési határideje: 1993.jún.1.

A teljesítési határidő a pályázatok elbírálása során változhat.

Az ajánlatok benyújtási határideje: 1992.július 20. 10.30.h.

Az eredményhirdetés időpontja: 1992.augusztus 3. 11 óra.

Az ajánlatokat "Pilisi medence területi mentőállomás" megjelöléssel zárt borítékban kell a megadott címre küldeni.

RC ROTBURG
CONSULTING

TANÁCSADÓ IRODA
Pilisvörösvár Fő út 1.

FELHÍVJUK SZÍVES FIGYELMÜKET

Számítógépes Tanfolyamainkra

SZÁMÍTÓGÉPKEZELŐ TANFOLYAM KEZDŐK RÉSZÉRE
(Számítógépkézelés, MS-DOS operációs rendszer)

Tanfolyam: - időtartama : 32 óra
- díja : 4900, - / Fő
- folyamatos

SZÖVEGSZERKESZTÉS KÖZÉPHALADÓK RÉSZÉRE
(Chtwriter, MS-Word 5.5)

Tanfolyam: - időtartama : 48 óra
- díja : 6500, - / Fő
- indul : július 6 - án

MS-WINDOWS 3.0,3.1 ÉS ALKALMAZÁSOK

(MS-Word for Windows, Coreldraw stb.)

Tanfolyam: - időtartama : 60 óra
- díja : 8500, - /Fő
- indul : jelentkezéstől függ.
1992 08.01 - től

Figyeljék Számítógépes Tanfolyami Hirdetéseinket ,

NE

A számítógép Hétköznapjaink
részévé vált !

FELEDJÉK:

Idejében Készüljenek A Használatára

A megoldás:

**ROTBURG
CONSULTING**